

Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om certifikat och utbildning för före detta militära komplexa luftfartyg;

TSFS 20[År]:[Nr]

Utkom från trycket
den [Välj ett datum]

beslutade den [Välj ett datum].

Transportstyrelsen föreskriver följande med stöd av i 4 kap. 1, 4 och 5 §§, 7 kap. 3 § och 12 kap. 4 § luftfartsförordningen (2010:770) samt beslutar följande allmänna råd.

LUFTFART

Serie PEL/FSTD

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter ska tillämpas i fråga om behörigheter för att framföra före detta militära komplexa luftfartyg som inte omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1139 av den 4 juli 2018 om fastställande av gemensamma bestämmelser på det civila luftfartsområdet och inrättande av Europeiska unionens byrå för luftfartssäkerhet, och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 2111/2005, (EG) nr 1008/2008, (EU) nr 996/2010, (EU) nr 376/2014 och direktiv 2014/30/EU och 2014/53/EU, samt om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 552/2004 och (EG) nr 216/2008 och rådets förordning (EEG) nr 3922/91 och dess tillämpningsförfordningar.

Definitioner

2 § I dessa föreskrifter avses med

ATO (Approved Training Organisation) godkänd utbildningsorganisation enligt bilaga VII till förordning (EU) nr 1178/2011,

avancerad flygning med ett luftfartyg avsiktligt utförda manövrer, som innebär en plötslig förändring av dess läge, ett onormalt läge eller en onormal acceleration, som inte krävs vid normal flygning eller vid utbildning för andra certifikat, intyg eller *behörigheter* än behörigheten för *avancerad flygning*,

<i>behörighet</i>	tillstånd som anges på eller är knutet till ett certifikat, som utgör en del av certifikatet och som anger specifika villkor, rättigheter eller begränsningar som hänför sig till ett sådant certifikat,
<i>behörighetsbevis</i>	av luftfartsmyndighet utfärdat godkännande att utöva viss tjänst,
<i>CPL</i>	(Commercial Pilot Licence) trafikflygarcertifikat enligt kapitel D i bilaga I till förordning (EU) nr 1178/2011,
<i>CRI</i>	(Class Rating Instructor) klassinstruktör enligt kapitel J i bilaga I till förordning (EU) nr 1178/2011,
<i>FI</i>	(Flight Instructor) instruktör med <i>behörighet</i> att tillhandahålla utbildning enligt kapitel J i bilaga I till förordning (EU) nr 1178/2011,
<i>flerpilotsluftfartyg</i>	för <i>flygplan</i> : flygplan certifierat för verksamhet med en besättning som består av minst två <i>piloter</i> för <i>helikoptrar</i> , luftskepp och vertikalstartande eller vertikallandande luftfartyg: luftfartyg certifierat för verksamhet med en besättning som består av minst två piloter eller som måste flygas med minst två piloter i enlighet med förordning (EU) nr 965/2012,
<i>flygplan</i>	luftfartyg tyngre än luften, som framdrivs av en kraftkälla och som får sin lyftkraft under flygning huvudsakligen genom luftens reaktioner mot dess fasta vingar,
<i>flygplan med höga prestanda (HPA)</i>	<i>flygplan</i> som finns upptaget i den europeiska unionens byrå för flygsäkerhets (EASA) typ- och klasslista som HPA-flygplan eller flygplan som Transportstyrelsen bedömer som flygplan med höga prestanda,
<i>flygprov</i>	uppvisande av färdigheter vid utfärdande av certifikat eller <i>behörigheter</i> , inbegripet sådana muntliga prov som <i>kontrollanten</i> kan fordra,
<i>förlängning</i>	<i>förnyelse</i> under giltighetstiden,
<i>förnyelse</i>	administrativ åtgärd som vidtas efter det att en <i>behörighet</i> eller ett godkännande har upphört att gälla och som förnyar befogenheterna enligt behörigheten eller godkännandet för ytterligare en angiven tidsperiod som följer efter det att angivna krav har uppfyllts; det kan t.ex. röra en <i>förnyelse</i> av en behörighet eller ett godkännande,

<i>helikopter</i>	luftfartyg som är tyngre än luft och som vid flygning får sin lyftkraft huvudsakligen från luftens reaktioner på en eller flera motordrivna rotorerna på i huvudsak vertikala axlar,
<i>ICAO-stat</i>	stat som har ratificerat konventionen av den 7 december 1944 angående internationell civil luftfart (Chicagokonventionen),
<i>IFR</i>	(Instrument Flight Rules, instrumentflygregler) regler och procedurer som ska följas när ett luftfartyg huvudsakligen flygs med hjälp av instrument för att möjliggöra kontroll av luftfartygets attityd, navigering och separation till hinder, terräng samt i viss utsträckning andra luftfartyg,
<i>kategori av luftfartyg</i>	luftfartyg med gemensamma grundläggande egenskaper,
<i>kompetenskontroll</i>	uppvisade av färdigheter för att <i>förlänga</i> eller <i>förnya behörigheter</i> , inbegripet sådana muntliga prov som kan krävas,
<i>komplex luftfartyg</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>flygplan</i> <ol style="list-style-type: none"> a) vars största certifierade startmassa överstiger 5 700 kg, eller b) som är certifierat för ett största antal passagerarsittplatser som överstiger nitton, eller c) som är certifierat för drift med en minimibesättning på minst två <i>piloter</i>, eller d) som är försett med en eller flera turbojetmotorer eller fler än en turbopropmotor, eller 2. <i>helikopter</i> som är certifierad <ol style="list-style-type: none"> a) för en största startmassa som överstiger 3 175 kg, eller b) för ett största antal passagerarsittplatser som överstiger nio, eller c) för drift med en minimibesättning på minst två <i>piloter</i>, eller 3. Tiltrotorluftfartyg,
<i>kontrollant</i>	person som är auktoriserad av en luftfartsmyndighet att genomföra prov eller <i>kompetenskontroll</i> för certifikat, <i>behörighetsbevis</i> , <i>behörigheter</i> och auktorisationer,
<i>LOA</i>	(Letter of Authorisation) <i>behörighetsbevis</i> som ger rätt att framföra före detta militära <i>komplexa luftfartyg</i> ,

<i>mörker</i>	perioden mellan den borgerliga skymningens slut och den borgerliga gryningens början; den borgerliga skymningen slutar då solskivans centrum befinner sig 6 grader under horisonten; den borgerliga gryningen börjar då solskivans centrum befinner sig 6 grader under horisonten,
<i>pilot</i>	behörig person med uppgift att föra luftfartyg,
<i>TRI</i>	(Type Rating Instructor) instruktör för typutbildning enligt kapitel J i bilaga I till förordning (EU) nr 1178/2011.

Villkor för utfärdande av LOA

Allmänna villkor

3 § Den sökande ska ha uppnått en ålder av minst 18 år.

4 § Den sökande ska ha lägst ett gällande privatflygarcertifikat (PPL) utfärdat i Sverige för relevant kategori av luftfartyg enligt kommissionens förordning (EU) nr 1178/2011 av den 3 november 2011 om tekniska krav och administrativa förfaranden avseende flygande personal inom den civila luftfarten i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 216/2008 samt uppfylla de allmänna villkoren för utfärdande av certifikat.

5 § Den sökande till eller innehavaren av LOA ska ha lägst ett medicinskt intyg klass 2 utan operativ begränsning enligt MED.B.001 d) i bilaga IV (Del-MED) till förordning (EU) nr 1178/2011.

Piloter som flyger avancerad flygning, flygplan med höga prestanda eller flerpilotsluftfartyg ska ha medicinskt intyg klass 1.

Piloter som har fyllt 65 år som flyger avancerad flygning i flygplan med höga prestanda ska genomgå en årlig riskbedömning av hjärt- och kärlsystem samt ett årligt arbets-EKG. Arbets-EKG ska visa ett normalt resultat och vara utfört högst tre månader före aktuell förnyelseundersökning.

Allmänt råd

Arbets-EKG bör utföras efter samråd med Transportstyrelsens flygöverläkare.

6 § En sökande till ett LOA ska uppfylla de erfarenhetskrav som anges för modulkurs till CPL i tillägg 3 till förordning (EU) nr 1178/2011 för relevant kategori av luftfartyg.

Den sökande ska ha flygerfarenhet av luftfartyg som Transportstyrelsen bedömer är likvärdigt med det luftfartyg som ansökan avser. Om ansökan avser ett flygplan med höga prestanda eller ett flermotorigt flygplan ska den sökande ha en instrumentbehörighet för flermotoriga luftfartyg.

IFR

7 § En sökande till ett LOA som avser flyga enligt IFR ska ha en instrumentbehörighet för relevant kategori av luftfartyg enligt förordning (EU) nr 1178/2011.

Avancerad flygning

8 § En sökande till ett LOA som avser flyga avancerad flygning ska ha behörighet för avancerad flygning enligt förordning (EU) nr 1178/2011.

Mörkerflygning

9 § En sökande till ett LOA som avser flyga under mörker ska ha behörighet för flygning under mörker enligt förordning (EU) nr 1178/2011 för relevant kategori av luftfartyg.

Giltighetstider

10 § Ett LOA ska gälla i fem år och innehålla behörighet(er) för samtliga aktuella typer av luftfartyg. Typbehörighet ska gälla i ett år, räknat från datum för flygprov eller kompetenskontroll till slutet av den relevanta månaden året efter.

Vid förlängning eller förnyelse av typbehörighet ska kraven i 20 och 21 §§ gälla.

Teoretiska krav

11 § En sökande till LOA ska ha lägst ett godkänt resultat på teoriprovet för CPL som fortfarande är giltigt i enlighet med bilaga I (Del-FCL) till förordning (EU) nr 1178/2011 för relevant kategori av luftfartyg.

Piloter som ska flyga flygplan med höga prestanda ska ha genomgått HPA-kurs i enlighet med FCL.720.A a) 2) ii) A) eller godkänts på teoriprovet för ATPL(A) i enlighet med bilaga I (Del-FCL) till förordning (EU) nr 1178/2011.

Piloter som ska flyga flermotoriga helikoptrar ska ha genomgått en förberedande teorikurs i enlighet med FCL.720.H c) 1. i bilaga I (Del-FCL) till förordning (EU) nr 1178/2011.

Ovanstående teorikrav kan ersättas av motsvarande militär erfarenhet, efter Transportstyrelsens godkännande.

Teoretisk och praktisk utbildning

12 § Den sökande ska ha genomgått teoretisk och praktisk utbildning på aktuell typ av luftfartyg enligt ett av Transportstyrelsen godkänt

utbildningstillstånd och följa samma krav som framgår av förordning (EU) nr 1178/2011. Utbildningen kan reduceras om den sökande har motsvarande militär erfarenhet, efter Transportstyrelsens godkännande.

13 § Sökande som har erfarenhet på aktuell typ av luftfartyg från en annan ICAO-stat, och önskar få LOA alternativt vara instruktör eller kontrollant vid utbildning till LOA, kan få erfarenheten tillgodoräknad efter bedömning av Transportstyrelsen.

Examination

14 § Utbildning till typbehörighet ska avslutas med teoretiskt prov och flygprov. Det teoretiska provet ska täcka luftfartygets komplexitet och vara skriftligt. Flygprovet ska genomföras i enlighet med relevant provprotokoll i tillägg 9 till förordning (EU) nr 1178/2011.

Vid flygprovet ska Transportstyrelsen utse kontrollant.

Krav på instruktörer

15 § Den som vill få behörighet som instruktör ska ha lämplig kompetens och erfarenhet för uppgiften enligt Transportstyrelsens bedömning eller ha genomgått instruktörsutbildning enligt ett av Transportstyrelsen godkänt utbildningstillstånd. Ansökan görs till Transportstyrelsen. Till ansökan ska bifogas bevis på tidigare erfarenhet som instruktör och flygerfarenhet av aktuell typ av luftfartyg.

16 § För att få vara verksam ska en instruktör ha en flygtid om minst 15 timmar på relevant typ av luftfartyg under de senaste 36 månaderna. Minst 2 av dessa timmar ska ha genomförts under de senaste tre månaderna.

17 § Om flygtidskravet enligt 16 § inte är uppfyllt ska kompletterande utbildning ske enligt Transportstyrelsens anvisningar.

Krav på kontrollanter

18 § En kontrollant för LOA ska ha ett LOA som är giltig på aktuell typ och ha genomfört minst en komplett utbildningskurs som instruktör för aktuell typbehörighet.

En kontrollant som genomför flygprov eller kompetenskontroll för LOA ska i första hand vara en pilot som har ett kontrollantcertifikat utfärdat enligt förordning (EU) nr 1178/2011. Om ingen sådan finns att tillgå kan annan kontrollant, som uppfyller kravet i första stycket, förordnas av Transportstyrelsen.

Den som utbildad sökande till LOA ska i normalfallet inte vara kontrollant under flygprovet. Om ingen annan kontrollant finns att tillgå kan den som utbildad den sökande förordnas av Transportstyrelsen för varje enskilt fall.

Krav på utbildningsorganisation

19 § Utbildningsorganisationen ska fastställa utbildningsplaner för aktuella utbildningskurser.

Utbildningen ska dokumenteras och sparas i minst 36 månader.

Utbildningsorganisationen ska utfärda ett intyg över godkänd utbildning. I intyget ska, förutom personuppgifter, resultat på teoretiskt prov och antal utbildningstimmar framgå.

Förlängning av typbehörighet

20 § För att förlänga en typbehörighet ska piloten ha blivit godkänd på en kompetenskontroll i enlighet med relevanta bestämmelser i tillägg 9 i bilaga I till förordning (EU) nr 1178/2011. Om kompetenskontrollen genomförs inom den tremånadersperiod som föregår typbehörighetens utgång, ska behörigheten förlängas med ett år räknat från utgångsdatumet. Vid förlängning, där behörigheten finns införd i behörighetsbeviset, ska kontrollanten anteckna den nya giltighetstiden i behörighetsbeviset.

Förnyelse av typbehörighet

21 § Om en typbehörighet har upphört att gälla ska den sökande, för förnyelse av behörigheten,

1. genomgå repetitionsutbildning enligt ett av Transportstyrelsen godkänt utbildningstillstånd för aktuell typ av luftfartyg, och

2. genomgå en kompetenskontroll i enlighet med relevanta bestämmelser i tillägg 9 till bilaga I till förordning (EU) nr 1178/2011.

Repetitionsutbildningen ska omfatta innehållet i en utbildningskurs för första utfärdande, men kan förkortas i enlighet med organisationens bedömning.

Vid förnyelse, där behörigheten finns införd i behörighetsbeviset, ska kontrollanten anteckna den nya giltighetstiden i behörighetsbeviset.

Undantag

22 § Transportstyrelsen får medge undantag från dessa föreskrifter.

Denna författning träder i kraft den X XXXX 2023.

På Transportstyrelsens vägnar

JONAS BJELFVENSTAM

Sandra Nilsson
(Sjö- och luftfart)